



# Kusurlu Sürücü veya İşletenin Mirasçılarına Güvence Hesabı'ndan Ödeme Yapılır mı?

**A. Kadir KÜÇÜK**  
Güvence Hesabı Müdürü

**S**on günlerde basında, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun sürücünün tam kusuru ile gerçekleşen trafik kazasında, araçta yolcu olarak bulunan işletenin ölmesi üzerine, işletenin mirasçılara destekten yoksun kalma tazminatı ödeneceği yönünde karar verdiği, karara dayalı olarak "trafik sigortası kökten değişti", kusurlu ile kusursuz olana aynı tazminat ödenecek" gibi haberler yer almaktadır.

Bu haberlerin kaynağı, işletenin mirasçıları tarafından destekten yoksun kalma tazminatı ile ilgili olarak sorumlu sigorta şirketi aleyhine Kadıköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan davada, mahkemenin işletenin mirasçılara destekten yoksun kalma tazminatının ödenmesi yönünde karar vermiş olduğu karardır. Bu karar sürücünün değil araçta yolcu olarak bulunan işletenin ölmesi ile ilgilidir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun daha önce, bizzat kusurlu sürücünün ölmesiyle ilgili kararı da mevcuttur. Genel Kurul 15 Haziran 2011 tarihinde ve 2011/411 sayılı kararıyla 6/8 oranında kusurlu olan ve kazada ölen sürücünün mirasçıları tarafından talep edilen destekten yoksun kalma tazminatının ödenmesi yönünde karar vermiştir.

Kadıköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin işleten mirasçıları lehine vermiş olduğu karar sigorta şirketi vekili tarafından temyiz edilmiştir. Temyiz

incelemesini yapan Yargıtay 17. Hukuk Dairesi verilen kararı uygun bulmamış ve bozarak ile geri göndermiştir. Ancak yerel mahkeme yeniden yapılan yargılama sonucunda ilk kararında direnmiş ve tekrar aynı yönde karar vermiştir. Bunun üzerine dosya, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca incelenmiş ve Genel Kurul, yerel mahkemenin vermiş olduğu kararın uygun olduğu yönünde karar vermiştir.

Yargıda farklı olarak ele alınan bu konunun gerekçelerini görmek açısından, Hukuk Dairesinin kararı bozma nedenleri ve Genel Kurulunun uygun bulma nedenleri ayrı ayrı incelendiğinde şöyle bir sonuç çıkmaktadır;

## ❖ Yargıtay 17.Hukuk Dairesi'nin yerel mahkemenin vermiş olduğu kararı bozma nedenleri;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85/son maddesi de ise, "işleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumlu tutulacağını, aynı kanunun 86. maddesinde ise, işleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur hükmü ile işletenin ve dolayısıyla onun sorumluluğunu üst-

lenen zorunlu mali sorumluluk sigortacısının sorumluluktan kurtulacağını, 92/a maddesinde işletenin eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği taleplerin ve 92/b maddesinde ise işletenin eşinin usul ve fûrunun kendisini evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri taleplerinin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası kapsamı dışında kaldığını, diğer taraftan Borçlar Kanunu'nun 44. maddesi hükmüne göre ise, zarar gören taraf zararın doğmasına veya zararın artmasına sebep olmuş ise hâkim zarar ve ziyan miktarını tenkis yahut zarar ve ziyan hükminden sarfınazar edebileceğini, diğer bir ifadeyle hiç kimse kendi kusurundan yararlanamayacağını ilkesinden hareketle, zararın artmasına veya doğmasına sebep olan kişi sonuçlarına kendisinin katlanacağını, 51/2. maddesi hükmüne göre de öncelikle haksız fiil sorumlusuna zararın tümü yükleneceğini, desteğin ölümü sebebiyle meydana gelen zararın yansıma yoluyla destek görenleri de etkilediği kabul ediliyorsa desteğin kusurlu davranışları da aynı şekilde destek görenlere de yansıcağını, talep edilen destek zararın, ölenin değil 3. kişilerin üzerinde doğan dolaylı ve yansıma yolu ile meydana gelen zararlar olduğunu ve bu durumda talep bulunanların 3. kişiler sayılmayacağını ileri sürerek sigorta şirketinin destek zararının tazmininden sorumlu tutulamayacağı gerekçesiyle kararın bozulması ve dosyanın iadesi yönünde hüküm kurmuştur.

Geri gönderilen dosya üzerinde yeniden yapılan yargılama sonunda yerel mahkeme, davacıların zarar gören üçüncü kişi konumunda oldukları, davanın işletenin zarar görmesine değil, davacıların zararına dayalı olduğu gerekçesiyle kararında direnerek tekrar davanın kabulü yönünde karar vermiştir.

### ❖ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararı uygun bulma nedenleri;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 92. maddesinde zorunlu trafik sigortasına ilişkin kapsam dışında kalan haller düzenlenmiş ve 92/b mad-

desinde, işletenin; eşinin, usul ve fûrunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler kapsam dışında olduğu açıklandığı, bu noktada üzerinde durulması gereken hususlardan birisi, 2918 sayılı KTK'nun 92/b maddesinde yer alan "İşletenin; eşinin, usul ve fûrunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri taleplerin zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışında olduğu, anılan kişilerin mallarına gelen zararlar dışında kalan ölüm ve yaralanmaya ilişkin cismani zararlar ise sigortacının sorumluluğu kapsamında bırakıldığı ve böylece tehlike sorumlusunun yakınlarının dahi belirtilen anlamda sigorta kapsamında olduğunun benimsendiği, durum böyle olunca, işletenin; eşinin, usul ve fûrunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin ölüm veya yaralanmaları halinde bundan kaynaklanan zararlarının zorunlu sigorta kapsamında olduğu kabul edilmesi gerektiği, Kanunun kapsam dışılığı düzenleyen 92. maddesinde, araç şoförünün desteğinden yoksun kalanların isteyebileceği tazminatların kapsam dışı olduğuna dair bir düzenlemeye yer verilmediği ve sürücünün desteğinden yoksun kalanların üçüncü kişi olduğu kabul edilerek zorunlu mali sorumluluk sigortacısından tazminat talep edebilecekleri açıklanmıştır.

Diğer taraftan destekten yoksun kalma tazminatı, Borçlar Kanunu'nun 45/2. maddesinde düzenlendiği "Ölüm neticesi olarak diğer kişiler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde onların bu zararını da tazmin etmek lazım gelir." şeklinde hükme bağlandığı, haksız bir eylem sonucu desteğini yitiren kimse Borçlar Kanunu'nun 45/2. maddesine dayanarak uğradığı zararın ödetilmesini isteyebileceğini, ancak, destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi için öncelikle, ölen ile destekten yoksun kalan arasında maddi yönden düzenli ve eylemli bir yardımın varlığının gerektiği, o halde destek sayılabilmek için yardımın eylemli olması ve ölümden sonra da düzenli bir



biçimde devam edeceğinin anlaşılması gerektiği ve destekten yoksun kalma tazminatı, desteğin mirasçısı olarak geride bıraktığı kişilere değil, desteğinden yoksun kalanlarına ait olduğu, destekten yoksun kalma tazminatı isteyebilecek kişilerin, mirasçılardan başka kişiler de olabileceği, murisin trafik kazasından kaynaklanan bir sorumluluğu söz konusu olduğunda ve koşulları oluştuğunda mirasçıları bundan sorumlu olduğu halde, aynı olay nedeniyle destekten yoksun kalan ve fakat mirasçı olmayan kişiler bundan sorumlu olmayacağı açıklanmış ve hal böyle olunca; aracı kullanan şoförün tam kusuruyla meydana gelen kazada, aynı zamanda onun eyleminden sorumluluğu nedeniyle kendisi de tam kusurlu kabul edilen işletenin ölümü nedeniyle talep edilen destek zararının, ölenin değil üçüncü kişi durumundaki destek tazminatı isteklilerinin zararı olduğu kabul edilmesi gerektiği ve destekten yoksunluk zararından kaynaklanan hakkın sigortacıdan talep edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Sonuç itibarıyla; Davacıların ölenin salt mirasçısı sıfatıyla değil, destekten yoksun kalan üçüncü kişi sıfatıyla dava açtıkları, ölüm nedeniyle doğrudan davacılar üzerinde doğan destekten yoksunluk zararının oluşumundaki kusurun davacılarla yansıtılamayacağı; dolayısıyla tam kusurlu araç şoförünün ve onun eylemlerinden sorumlu olan işletenin kusurunun, işletenin desteğinden yoksun kalan davacıları etkilemeyeceği; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na göre, aracın zorunlu mali sorumluluk sigortacısı davalı sigorta şirketi, işletenin üçüncü kişilere verdiği zararları teminat altına aldığına ve olayda işleten tam kusurlu, destekten yoksun kalan davacılar da zarar gören üçüncü kişi konumunda bulunduğuna göre, davalı sigorta şirketinin zararın tamamından sorumlu olduğu ve davacıların davalı sigorta şirketinden destekten yoksun kalma tazminatı isteyebilecekleri, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu vermiş olduğu kararlarla, hem işletenin ve hem de sürücülerin kusurlarından dolayı meydana gelen trafik ka-

zalarında hayatlarını kaybetmeleri sonucu bunların desteğinden yoksun kalanların 3. kişi konumunda olduklarını ve dolayısıyla bu kişilerin destekten yoksun kalma tazminatı talep edebileceklerini kabul etmiştir.

Bilhassa Hukuk Genel Kurulunun vermiş olduğu ikinci karar, basında geniş ölçüde yer aldığından, bu yönde tazminat alacağı olanlar harekete geçmiş ve birçok kişi tazminat talebiyle sigorta şirketlerine ve Güvence Hesabı'na başvuruda bulunmuştur.

### **Sürücü veya İşleten Kusurlarından Dolayı Mirasçılara Güvence Hesabı'ndan Tazminat Ödenir mi?**

Güvence Hesabında uygulama biraz farklıdır. Güvence Hesabı; Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesi gereği zorunlu sigortası bulunmayan araçlar için ödeme yaptıktan sonra, zarara neden olan ve zorunlu sigortası yapılmamış aracın işletenine, sürücüsüne ve diğer sorumlulara ve bunların mirasçıları dâhil mevzuat gereği rücu etmek ve ödediği tazminatları tahsil etmek durumundadır. Oysa sigorta Şirketleri aldıkları prim karşılığı işletenin sorumluluğunu teminat altına almakta ve rizikonun gerçekleşmesi halinde tazminat ödemesinde bulunmaktadır. Sigorta şirketlerinin ödenen tazminatlar için belirli hallerin dışında sigortalılara rücu etme hakkı bulunmamaktadır.

Borçlar Kanunu'nun 116 ncı maddesine göre, alacaklılık ve borçluluk sıfatlarının bir şahısta birleşmesi borcu sona erdiren sebeplerdendir. Kusurlu araç sürücüsü ve işletenin mirasçıları tarafından Güvence Hesabı aleyhine açılan davada davacılar aynı zamanda Güvence Hesabı'nın rücu borçlusu olmaktadır. Ödeme yapılması durumunda yine aynı kişilere rücu edileceğinden davacıların tazminat hakları ortadan kalkmaktadır.

**Sonuç olarak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun vermiş olduğu kararlar sigorta şirketleri için geçerli olup, bu kararlar doğrultusunda Güvence Hesabından ödeme yapılması mümkün değildir.**